

**Міністерство освіти і науки України
Інститут педагогіки НАПН України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова
Черкаський національний університет імені Б. Хмельницького
Вінницький державний педагогічний університет імені М. Коцюбинського**

**МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**НАСТУПНІСТЬ У НАВЧАННІ
МАТЕМАТИКИ В УМОВАХ РЕФОРМИ
ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ:
РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

26-28 грудня 2022 р., м. Одеса

**Харків
2022**

*Друкується згідно з рішенням вченої ради Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(Протокол № 8 від 23 лютого 2023 року)*

Програмний комітет:

Акуленко І. А.	доктор педагогічних наук, професор (м. Черкаси, Україна)
Бурда М. І.	доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України (м. Київ, Україна);
Коваль Л. В.	доктор педагогічних наук, професор (м. Бердянськ, Україна)
Лов'янова І. В.	доктор педагогічних наук, професор (м. Кривий Ріг, Україна)
Матяш О. І.	доктор педагогічних наук, професор (м. Вінниця, Україна)
Онопрієнко О. В.	кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник НАПН України (м. Київ, Україна)
Романишин Р. Я.	доктор педагогічних наук, професор (м. Івано-Франківськ, Україна)
Скворцова С. О.	доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України (м. Одеса, Україна)
Тарасенкова Н. А.	доктор педагогічних наук, професор (м. Черкаси, Україна);
Швець В. О.	кандидат педагогічних наук, професор (м. Київ, Україна)
Шкільний О. В.	доктор педагогічних наук, професор (м. Київ, Україна)

Наступність у навчанні математики в умовах реформи загальної середньої освіти: реалії та перспективи: збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції, 26 – 28 грудня 2022 р. / Міністерство освіти і науки України, ДЗ «ЛНПУ імені К.Д. Ушинського» [та ін.]. Х.: Вид-во «Ранок», 2022. – 103 с.

До збірника увійшли результати наукових досліджень учасників науково-практичної конференції з міжнародною участю «Наступність у навчанні математики в умовах реформи загальної середньої освіти: реалії та перспективи» за такими напрямками: наступність та перспективність у формуванні математичних уявлень і понять дошкільників та першокласників; наступність у формуванні предметної математичної компетентності в початковій та базовій середній освіті; наступність у навчанні математики в базовій середній та профільній середній освіті; проблеми реалізації наступності у навчанні математичних дисциплін здобувачів фахової передвищої та вищої освіти; підготовка вчителя до реалізації принципу наступності у навчанні математики між різними рівнями освіти.

Для викладачів закладів вищої освіти, науковців, здобувачів вищої освіти.

ISBN 978-617-09-8127-1

Г. В. Заставська,
учитель початкових класів
Комунальний заклад загальної середньої освіти
«Новозапорізька гімназія «СМАРТ» Долинської сільської ради
Запорізького району Запорізької області
e-mail: anet2111@ukr.net

Ю. П. Штанько
заступник директора з НВР
Комунальний заклад загальної середньої освіти
«Балабинська гімназія «Престиж» Кушугумської селищної ради
Запорізького району Запорізької області
e-mail: juliashtancko@balabino-nvk.com.ua

СУЧАСНІ ПІДХОДИ НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИМ КОМПЛЕКТОМ С.О.СКВОРЦОВОЇ ТА О.В.ОНОПРИЄНКО

Математика – це один з найскладніших, але водночас один з найцікавіших предметів і найулюбленіших предметів в початковій школі. Сучасна педагогічна спільнота пропонує широкий вибір підручників, посібників, зошитів для опанування молодшими школярами програми з математики. Пропоную розглянути як реалізується концепція Нової української школи у навчально-методичному комплекті на матеріалі навчальних зошитів для 1 класу.

Слід зазначити про два напрямки роботи. Перший напрямок стосується змістового наповнення навчальних зошитів, а другий - організації роботи вчителя з класом. Відповідно до Концепції Нової української школи, навчальні зошити створюють можливості для: цікавого навчання, розвитку талантів кожної дитини, забезпечення радості пізнання через дослідницьке та проектне навчання, формування навичок для вирішення життєвих завдань. Відповідно організацію роботи вчителя з класом можна розглядати як педагогічну свободу вчителя. Він може спланувати різноманітні форми роботи, використати у роботі стратегії критичного мислення.

Ідея створення навчально-методичного комплекту полягає у реалізації системного підходу — сукупності теоретичних і практичних компонентів навчання математики, сама така система забезпечує спостереження та усвідомлення дитиною різноманітних зв'язків між об'єктами навколишньої дійсності, передбачає використання міжпредметної змістової інформації. Можна виокремити підходи, які покладені в основу комплекту:

- Це культурологічний підхід, який поєднує предметні математичні, загальнонавчальні і загальнокультурні складові змісту, з урахуванням закономірностей розвитку особистості молодшого школяра.

- Аксіологічний підхід, який визначає ціннісні основи процесу навчання за домінування цінностей саморозвитку і самореалізації учня.

Діяльнісний підхід, згідно з яким математична діяльність організується як засіб формування та розвитку суб'єктності дитини.

- Особистісно зорієнтований підхід, який сприяє особистісному зростанню учня, розвитку і реалізації його природного потенціалу. Компетентнісний підхід, який зумовлює формування в учня здатності актуалізувати, інтегрувати й застосувати набутий досвід математичної діяльності для розв'язування навчально-пізнавальних і життєвих проблем.

- Здоров'язбережувальний підхід, згідно з яким реалізовано віковідповідне дозування навчального матеріалу, чергування видів і форм діяльності.

Дана модель навчання презентує основні компоненти змісту навчання математики: досвід пізнавальної діяльності, представлений елементами предметних знань; досвід реалізації способів діяльності — шляхом формування розумових і практичних умінь та навичок; досвід творчої діяльності — здатність застосовувати математичні знання, уміння та навички у змінених умовах; досвід емоційно-ціннісного ставлення — виявлення когнітивних емоцій, висловлення оцінювальних суджень.

У сукупності ці компоненти мають функціональне призначення: математичні знання допомагають створити цілісну картину світу, предметні уміння забезпечують відтворення соціального досвіду, оволодіння творчою діяльністю спрямоване на перетворення дійсності, система цінностей виражає певне ставлення до неї.

У навчально-методичному комплекті закладені можливості для розвитку в учнів здатності критично мислити; знаходити різні способи для розв'язування учбової задачі; складати алгоритм виконання дій, володіти вміннями самоконтролю та самооцінювання, оцінити свою роботу або роботу однокласника, поцікавитися, як по-іншому виконали завдання учні в класі, відшукати й виправити помилки у розв'язанні.

Важливо, що провідним методом навчання в даній системі виступає частково-пошуковий метод, реалізований за допомогою спеціальної системи навчальних задач, яка охоплює підготовчі задачі, завдяки яким опрацьовуються окремі елементи нової дії або елементи, що є підґрунтям для опанування нового способу дії, мають певну схожість з новим матеріалом; задачі, за допомогою яких створюється проблемна ситуація через співставлення нового з раніше вивченим, через певні зміни умови й дослідження впливу змін на розв'язання; задачі на рефлексію власної діяльності та виокремлення орієнтувальної основи дії, створення пам'ятки чи опорної схеми; задачі на опрацювання нової дії; задачі на підведення учнів до узагальнення більш високого рівня.

Основною ідеєю запропонованої системи є забезпечення досягнення успіху у розв'язанні завдання кожною дитиною, що можливо за умов:

1. Включення підготовчих завдань заздалегідь до вивчення окремого питання; поступове їх ускладнення;

2. Ознайомлення із новим матеріалом через аналіз процесу розв'язування завдань, що пропонувалися на підготовчому етапі, результатом якого є формулювання висновків щодо нового теоретичного матеріалу, або ознайомлення із новим матеріалом через ускладнення чи „продовження” підготовчої справи;

3. Безперервне повторення вивченого питання під час розгляду інших тем.

4. Подання певної кількості одно типових завдань за змістом, але різноманітних за формою.

5. Залучення різноманітних чинників, що викликають в дітей позитивні емоції:

1) цікаві, яскраві ілюстрації до завдань; малюнки, що можна охопити єдиним зором, не витрачаючи зусиль на їх розглядання;

2) створення певного емоційного стану під час подання завдань: включення завдання у ігрову діяльність; заохочення до змагальної діяльності; реалізація можливості ролівої участі у навчальному процесі (роль консультанта, контролера) тощо;

3) створення умов досягнення успіху у виконанні завдання кожним учнем: допомога вчителя, картки-підказки, розгляд аналогічних вправ, що виконано тощо.

Таким чином, навчально- методичний комплект Скворцової С. О. та Онопрієнко О.В є сучасним, інноваційним, перевіреним часом, а головне результативним. Здобувачі освіти не тільки показують високі результати з математики та міцні знання, а й називають математику своїм улюбленим предметом.

Список використаних джерел

1. Скворцова С. Початкова математична освіта: реалії та перспективи. URL:<https://skvor.info/publications/articles/view.html?id=227>

2. Скворцова С., Онопрієнко О.«Математика. 1 клас» Презентація нового підручника. URL:<https://skvor.info/publications/articles/view.html?id=142>

3. Скворцова С. Адаптація шестирічних дітей до шкільного навчання на уроках математики. URL: <https://skvor.info/publications/articles/view.html?id=77>